

Historisk julskyltning i Göteborg

December 2023

”Om en göteborgare från förra sekelskiftet kunde stå upp ifrån de döda skulle han omedelbart dö igen av häpnad över den nutida julens dimensioner i tid och rum. /—/ Julstämningen togs inte ut i förskott” (artikel av Claes Krantz, 24 december 1962)

Om julen 1962 hade skrämt en göteborgare från omkring år 1900 till döds vågar man inte tänka på vad som hade hänt om samma göteborgare vaknat upp under 2020-talets början. I en tid då tomtar, granar, julmust med flera julartiklar att dyka upp i butikerna redan tidigt under hösten.

Före mitten av 1800-talet hade något sådant varit otänkbart. Julmarknaderna hölls på själva julafton, inte tidigare. Men 1848 inledde konditor Rubenson en ny tradition och höll en julutställning redan några dagar före julafton! (GHT 1951-12-29)

Julutställningen

1848, återgiven i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning 29 december 1951

Ett halvt sekel senare var juls skyltningen igång ”på den söndag som närmast föregår söndagen före jul” och beskrevs 1902 på följande vis i Göteborgs-Posten:

”Julskyltningen plägar i allmänhet nå sin höjdpunkt på den söndag som närmast föregår ’söndagen före jul’. Det har blifvit gängse sed att affärerna då på det mäst förförande sätt exponera sina nouveautéer.

Traditionen upprätthölls för visso här under gårdagen, hvars fysionomi i stort sedt icke skilde sig från motsvarande söndagar föregående år. De flästa butikerna vid de större affärsgatorna hade tändt sina många elektriska båg- och glödlampor och i de stora skyltfönstren lagt fram sina yppersta och modernaste saker. I modemagasinen voro de elegantaste dräkter, de mäst delikata tyger och tusen bric-a-bracs utställda till ögonfägnad för damerna. Herrekiperingsaffärerna bjödo i sin tur på utsökta ekiperingssaker af latest fashion, inför hvilka det måste vattnas äfven den mäst pretentiöse dandy i munnen.

Bosättningsmagasinen, möbel- och mattaffärerna gjorde hvad på dem ankom för att göra äktamän-proselyter bland ungarlarne, som flanerade utanför lokalerna, genom att praktiskt visa trefnaden vid den egna härden. Fattade de dock inte hvad deras frid tillhör, inpräntade urmakarne hos dem ’hvad klockan var slagen’, under det bundtmakarne lärde de äkta männen bästa sättet att ’hålla sig i skinnet’.

Huru hvar och en på sin façon blifva salig af hänförelse öfver alla de vackra saker som stodo till buds.

Trots detta tyckte man sig dock märka i går att flertalet affärsinnehafvarne icke längre med samma intensitet som förut à tout prix söka åstadkomma något noch nie dagewesenes i skyltningsväg på bekostnad af biträdenas hvilotid och till ej ringa men för de olika varorna, som skola dragas ned för skyltningen.

Rätt mycket folk var under gårdagen i rörelse, oaktadt det understundom var svårt nog att hålla balansen på de hala gatorna.” (Ur: Göteborgs-Posten 15 december 1902)

Vill du läsa mer om äldre julfirande i Göteborg? [På hemsidan Göteborgs historia finns en artikel återgiven som handlar om äldre julfirande och inte minst julkarnevalen och jultiggeriet i Göteborg.](#)

Bilden i sidhuvudet är hämtad från Göteborgs stadsmuseum, [Carlotta](#) och visar Arkaden med juls skyltning och juldekorationer från 1950-talet. Från Östra Hamngatan mot Södra Hamngatan.